

Fitxa 6. *Transformem conflictes.*

Presentació

Hi ha diferents maneres d’actuar davant d’un conflicte, una de les habituals és la violència. Si la violència és inacceptable perquè no respecte la dignitat de les persones, per què s’utilitza tant? Com moltes altres coses, les persones aprenem a transformar conflictes, però cal que algú ens n’ensenyi. Per activa o per passiva el nostre entorn cultural ens transmet com fer-ho. Cal difondre models i procediments noviolents de resolució de conflictes. Per això és important educar en actituds, en habilitats i en procediments.

Objectius:

- Conèixer el procés pel qual podem resoldre un conflicte sense violència
- Analitzar les actituds que prenem davant dels conflictes
- Posar en joc habilitats per a la transformació positiva de conflictes

Continguts i activitats

1. Actituds davant d’un conflicte

Totes les persones tenim conflictes, petits i grans, però no totes hi reaccionem amb la mateixa actitud. Podem adoptar quatre actituds diferents:

- La competició: quan em centro en aconseguir els meus interessos sense tenir en compte l’altra persona i els seus interessos, vaig a la meua. Actuar amb violència sovint respon a aquesta actitud.
- L’acomodació: quan renuncio als meus interessos a favor dels de l’altra part, ja sigui per preocupació envers l’altre, per por de l’altre, etc..
- L’evasió: quan no afronto el conflicte, ja sigui per por, per desinterès o per pensar que se solucionarà sol. Aleshores el conflicte segueix la seva dinàmica a part de mi i jo perdo l’oportunitat d’influir-hi per transformar-lo positivament o a favor meu.
- La cooperació: quan intento conciliar els meus interessos amb els de l’altra part i arribar a un punt mig on allò que és essencial per les dues parts es pugui respectar. Vetllar pels meus interessos alhora que per enfortir la meua relació amb l’altre.

Bàsquet o futbol?

Estàs al pati jugant a pilota amb un company, jugueu a encistellar pilotes a la cistella de bàsquet. Al cap d’una estoneta tu proposes canviar de joc i jugar a futbol, estàs cansat de no encistellar-ne cap i t’avorreixes. El teu amic no vol de cap de les maneres, que fas?

- A. *Segueixes jugant amb ell a bàsquet*
- B. *Agafes la pilota i te’n vas a buscar algú altre per jugar a futbol*
- C. *Pares el joc i intentes pactar amb ell de jugar una estona a cada cosa o a un tercer joc.*

Castell de cartes

Intenció educativa:

- Observar com reaccionem davant un conflicte
- Analitzar les possibles actituds davant un conflicte

Temps: 40 minuts

Material: 3 baralles de cartes. Llapis i paper per als observadors

Desenvolupament:

- . Per introduir el tema se’ls planteja una situació de conflicte (bàsquet o futbol) i cadascú ha de decidir quina reacció tindria davant d’aquest. No cal que ho diguin, ja que és un exercici de reflexió individual.
- . A partir d’aquí presentem el joc “Castell de cartes”. Per tal de fer el joc cal organitzar els infants en tres grups. A cada grup hi haurà un observador que anotarà els fets més remarcables, aquest no participa en el joc.
- . A cada grup se li dóna una baralla de cartes.
- . L’objectiu de cada grup és fer un castell de cartes el màxim d’alt i bonic que pugui.
- . La persona dinamitzadora dóna discretament una consigna diferent a cada grup:
 - A. El vostre objectiu és construir un castell de cartes tan bé com pugueu sense molestar a ningú. Defugiu les dificultats i els conflictes i no us enfronteu mai a ningú. Si algú us ve a molestar-vos no direu res, acatareu submisament. Mentre no us molestin seguireu provant de fer el vostre castell el millor que pugueu.*
 - B. El vostre objectiu és fer el MILLOR castell de tots, és GUANYAR. Per aconseguir-ho podeu fer qualsevol cosa. El facilitador assumeix la responsabilitat de tot el que pugui passar.*
 - C. El vostre objectiu és fer un castell gran i bonic i que els altres grups també tinguin l’oportunitat de fer el seu en condicions. Fins i tot podríeu proposar de fer un únic castell entre tots, ja que seria més gran i bonic que de cap altra manera.*
- . S’avalua i es fa una posada en comú en la que s’identifiquen les tres actituds representades al joc i es valora l’interès o dificultat de cada una d’elles.

Avaluació

Fem una roda de paraules on cadascú explica com s’ha sentit, és important expressar emocions sense entrar en debat. Els observadors expliquen allò que han observat el més objectivament possible i les consignes del seu grup. Obrim el debat sobre les actituds i els fets que s’han esdevingut. És important identificar quin ha estat el conflicte, quins eren els interessos i necessitats confrontades, com s’ha actuat davant d’aquestes i a quina actitud responia cada forma d’actuar. És interessant recuperar com s’han sentit les persones involucrades per valorar quines actituds són les respectuoses amb les persones i quines no, així com quines aporten solucions al conflicte i quines no. És fàcil que sorgeixin situacions fortes, pel que és molt important fer una bona avaluació: deixar que s’expressin les emocions i situar-les en un espai de joc on no jutgem les persones, sinó els rols representats amb l’objectiu d’aprendre sobre allò que passa al món des de la vivència personal i no només des del coneixement teòric (que també). És important que ningú surti del joc amb una mala sensació a causa de l’exercici, l’animador ha de procurar parlar-ne durant l’avaluació i aprofitar-la per enriquir el debat.

Altres indicacions

Més informació a “Educar en y para el conflicto” P. CASCÓN
<http://www.escolapau.org/img/programas/educacion/publicacion005e.pdf>

Propostes d’acció

Reviseu les vostres actituds espontànies en els conflictes. Davant d’un conflicte valoreu quina actitud voleu tenir i adopteu-la.
FONT: ECP, adaptat de la dinàmica “El Collage”(6.13) “L’Alternativa del joc II”, Seminario de Educación para la Paz APDH,

2. Transformem conflictes

Passos per a transformar un conflicte de forma *no violenta*:

1. **Recuperar la calma:** En un conflicte es mobilitzen emocions, sovint surt ràbia i ira, emocions que ens dificulten molt expressar-nos respectuosament i escoltar amb calma. Per tant el primer pas és assegurar-nos que no estem enfadats per estar en condicions de poder dialogar.

Bàsquet o futbol?

Estàs al pati jugant a pilota amb un company, jugueu a bàsquet i t’ho estàs passant molt bé. Al cap d’una estoneta l’amic et proposa canviar de joc i jugar a futbol, tu no vols -les estàs encistellant totes!-. Davant la teva negativa el teu amic agafa la pilota i se’n va a buscar algú altre per a jugar sense dir-te res més. Què fas?

- A. Recuperar la calma abans d’enfrontar-t’hi i anar a parlar amb ell*
- B. Estàs molt enfadat i vas a parlar amb ell ja!*

Els que contestin A van amb un cap a fer l’activitat A, els que contestin B, van amb un altre monitor a fer l’activitat B.

A. Recuperem la calma

Intenció educativa:

- Identificar la necessitat de recuperar la calma com a un pas en el procés de resolució de conflictes.
- Conèixer algunes possibles maneres de recuperar la calma.

Temps estimat: 15 minuts

Desenvolupament

- . Fem una pluja d’idees de què és allò que ens ajuda a calmar-nos quan estem enfadats.
- . Els infants han d’escollir entre alguna de les coses que hagi sortit a la pluja d’idees i que sigui viable fer: fer un crit que duri més de 30 segons, córrer durant dos minuts, respirar a fons durant un minut, picar contra un coixí durant un minut, etc.
- . Han de fer allò que han escollit.
- . Avaluació, posada en comú i conclusions.

Avaluació:

- . Com et sents després de l’exercici?
- . Com et sents quan estàs enfadat?
- . Penses que et pot servir fer alguna d’aquestes coses per calmar l’enrabiada?
- . És important valorar les avantatges i inconvenients de cada una de les maneres que han provat (no es pot cridar a qualsevol lloc, no a tot arreu hi ha espai per córrer, etc.).

Altres indicacions

Cal que els infants s’adonin de la importància de no dialogar des de l’enrabiada, però també que un cop calmats no poden deixar córrer el conflicte, perquè cal solucionar-lo, sinó reapareixerà més endavant. Recuperar la calma ens permet estar en condicions per afrontar-lo de forma pausada i *no violenta*.

Propostes d’acció

- . Quan estiguem enrabiats amb algú, abans de voler-hi parlar assegurem-nos que estem prou calmats.

FONT: Escola de Cultura de Pau

B. Escolta activa?

Intenció educativa:

- Valorar la importància d’una comunicació amb condicions.
- Valorar la necessitat de calmar-se abans de dialogar i de saber escoltar i comunicar-se adequadament.

Temps estimat: 15 minuts

Material: Cartells per a indicar accions a fer al públic:

- No us creieu res del que diu
- Penseu en què fareu el diumenge
- No us convenç el que diu, no n’hi ha per tant...
- Repaseu mentalment la vostra melodia preferida
- Averigüeu l’hora que és.
- Escriviu una nota per algun company i passeu-li discretament
- ...

Desenvolupament

- . Es demana un voluntari perquè expliqui a la resta del grup, asseguts davant seu, alguna cosa que li preocupi personalment.
- . L’objectiu de la persona és explicar-ho perquè l’escoltin.
- . L’objectiu del públic és escoltar seguint les indicacions que el cap els donarà a través de cartells que passaran per darrera de la persona que parla sense que aquesta se’n adoni.
- . El monitor animarà a la persona voluntària a explicar alguna cosa que li preocupi realment i demanarà al públic que l’escolti amb atenció. Deixarà que ho comenci a explicar, i quan estigui ben ficada en l’explicació començarà a donar

indicacions al públic perquè canviï l’actitud d’escolta (prèviament ja ho haurà pactat amb ell). Quan el cap ho cregui convenient acabarà l’exercici.

- . Un observador anotarà les reaccions de qui parla davant les actituds del públic.
- . Avaluació, posada en comú i conclusions.

Avaluació:

- . Com s’ha sentit la persona que parlava? Al principi? Al final? Què ho ha originat?
- . Com s’ha sentit el públic?
- . Com escoltem quan estem enfadats? Com parlem? Com afecta això a l’altra persona?
- . Quina importància té escoltar d’una manera o d’una altra? I parlar?

Propostes d’acció

- . No intenteu parlar amb algú amb qui esteu enfadats sense calmar-vos abans.

FONT: desconeguda

Plenari

En acabar els dos grups es reuneixen en plenari per explicar-se l’activitat i les conclusions a les que han arribat un i altre i debatre sobre propostes d’acció al respecte.

Per a transformar un conflicte de manera *no violenta* l’instrument principal és el diàleg. Per saber dialogar cal saber escoltar activament i saber parlar empàticament, així com tenir una actitud d’escolta que ens predisposi a canviar la nostra percepció inicial. Finalment cal respectar una passos que ens ajudaran a establir un procediment adequat:

Per escoltar activament cal tenir una actitud corporal d’atenció, no jutjar, no criticar, no canviar de tema o parlar de mi, cal fer preguntes que ajudin a l’altre a pensar, recapitular i centrar el tema quan es despisti. Cal sobretot fer sentir l’altre escoltat.

Per parlar amb respecte cal parlar d’un mateix des del jo-missatge (com m’afecta a mi allò que ha passat, què fa que m’afecti tant i què proposo per transformar-ho) i deixar de parlar de l’altre centrant-nos en allò que a fet o deixat de fer l’altre.

2. **La meva història:** En un conflicte apareixen percepcions molt personals que ens porten a tancar-nos en postures divergents. Sortir d’aquestes postures és un dels punts més difícils. Per aconseguir-ho el primer pas és deixar temps a cada una de les parts perquè s’expressi amb tranquil·litat. Explicar “la meva/teva història” permet **descarregar emocions, donar explicacions i recopilar molta informació**. És important que ho facin les dues parts amb la mateixa qualitat de temps i escolta per anar construint una història conjunta.

Bàsquet o futbol?

En Pere i l’Àlex fa temps que són amics. Avui estan al pati jugant a pilota, juguen a bàsquet i s’ho estan passant bé. Al cap d’una estoneta en Pere proposa canviar de joc i jugar a futbol, l’Àlex no vol. Davant la negativa de l’Àlex en Pere agafa la pilota (propietat del cau) i se’n va a buscar algú altre per a jugar deixant l’Àlex sol.

C. “La meva història i la teva història”

Intenció educativa:

- Entrenar habilitats comunicatives.
- Valorar la importància d’una comunicació amb condicions.
- Valorar la necessitat de donar temps a que cada part expliqui la seva versió del conflicte amb tranquil·litat.

Temps estimat: 30 minuts

Material: llapis i paper per als observadors.

Fitxes de rol (annex 1)

Desenvolupament

- . Es fan grups de 3, un és qui vol jugar a futbol (Pere), l’altre qui vol seguir jugant a bàsquet (Àlex), el tercer fa d’observador.
- . Com en qualsevol joc de rol, es deixen uns moments perquè cada actor es fiqui dins del personatge. Cal respectar la informació de que es disposi, la resta cada actor es pot imaginar el que vulgui.
- . Un cop situats el monitor els recorda la situació de l’Àlex i en Pere.
- . Parla el Pere i explica la “seva història”, com se sent i com veu ell el que ha passat, l’Àlex escolta.
- . L’observador, seguint les pautes del cap, anota el que passa:
 - Qui parla: parla de l’altre? Parla d’ell mateix i de com se sent? Generalitza (tu sempre...) o se centra en el que ha passat? Se’n va de tema? Crida? Insulta? Està tranquil? El mira als ulls? Etc.
 - Qui escolta: L’escolta? El talla? No el deixa parlar? jutja? Critica? El mira als ulls? Està tranquil? Hi treu importància? El deprecia?
- . Es para i s’avalua, es comenta aquelles coses que els observadors han notat que dificultaven i aquelles que ajudaven. Insistim en que és important respectar l’espai de temps necessari perquè cada una de les parts expliqui la seva versió, encara que ens sembli reiteratiu.
- . Es repeteix l’exercici intercanviant els rols, ara l’Àlex explica com ell ho ha vist i en Pere escolta. Intentem posar en joc tots els comentaris que han sortit a l’avaluació per millorar l’escolta.
- . Es fa un segon torn de paraules on cada personatge explica com ho veu després d’haver escoltat el seu amic.
- . Avaluació, posada en comú i conclusions.

Avaluació:

- . Com s’ha sentit la persona que parlava? Al principi? Al final? Què ho ha originat?
- . Com s’ha sentit el que escoltava?
- . Quines coses fan sentir escoltat? Quines no?
- . Quines coses faciliten la comunicació? Quines la dificulten?
- . Ha canviat la percepció dels personatges des del principi fins al final de la conversa?

Propostes d’acció

- . Quan tingueu un conflicte escolteu amb atenció la versió de l’altra part i expliqueu amb cura la vostra versió.

FONT: Escola de Cultura de Pau

3. **La nostra història:** Seguidament cal construir una història conjunta a partir de les dues versions amb l’objectiu **d’identificar els interessos i les necessitats** en joc, la clau del conflicte. Un cop clarifiquem les necessitats, podem veure les que són compartides i les que no i a partir d’aquí buscar solucions favorables als dos.

La taronja

Intenció educativa:

- Entendre la diferència entre postures i necessitats
- Prendre consciència de la importància i dificultat d’identificar les necessitats en joc davant d’un conflicte.
- Valorar la necessitat de sortir de les postures tancades per arribar a una solució satisfactòria del conflicte.

Temps estimat: aproximadament 30minuts

Material: fitxes de rol (annex 2). Llapis i paper per als observadors.

Desenvolupament. És un joc de rol.

- . Es fan grups de tres: dos són els actors i un fa d’observador. L’animador dóna les indicacions necessàries de com anirà el joc i planteja la situació de partida.
- . Es reparteixen les fitxes de rol als dos actors, es deixa temps perquè es fiquin dins del personatge, no poden compartir la informació del seu personatge amb ningú.
- . Comença el joc. L’objectiu de cada part és arribar a un acord satisfactori per ella, quan hi arribin s’acabarà el joc.
- . Avaluació en petit grup: cada part expressa com s’ha sentit i què ha viscut, seguidament l’observador comenta què ha vist.
- . Posada en comú i conclusions.

Avaluació

- Com s’ha sentit la Teresa? Com s’ha sentit la Maria? Què ho ha provocat?
- Com ha evolucionat la conversa? Què ha passat?

Com han evolucionat les posicions de la Teresa i la Maria? S’han modificat? S’han reafirmat?
Quin ha estat el resultat final? A qui a afavorit?
Hi havia necessitats contraposades? Hi havia un conflicte real?

Altres indicacions

postura	necessitat
Teresa: necessito les taronges i no vull quedar-me sense taronges per culpa d’aquesta pesada.	Necessito la pell per fer confitura
Maria: necessito les taronges i no vull quedar-me sense taronges per culpa d’aquesta arrogant.	Necessito el suc per fer granissat

Habitualment els actors queden molt estancats en les postures, aleshores el debat s’encalla i cada vegada criden més visualitzant molt bé que passa si no sortim de les postures tancades. Pot ser que després de fer l’exercici d’escolta activa no sigui així i amb certa rapidesa trobin la solució, aleshores hauran respost a les necessitats. També està bé, ja que igualment ens permet diferenciar postures de necessitats, i alhora ens permet observar si han entès els passos del procés de transformació de conflictes i l’escolta activa treballats fins ara. Aleshores en l’avaluació val la pena que relacionem els resultats del joc amb l’exercici anterior “La meva història, la teva història” -haguessin respost igual si no l’haguessin fet? Què hauria canviat?-

Propostes d’acció

Davant d’un conflicte esforçar-me en prendre consciència de quina és la meua postura i quines les meves necessitats així com quina és la postura i necessitats de l’altre .

FONT: Adaptat de font descaneguda

Les necessitats de l’Àlex i en Pere

Per tancar aquest punt 3, si heu entès la diferència entre postures i necessitats, recupereu el cas de l’Àlex i en Pere i debateu sobre quines són les necessitats que amaguen darrera aquest conflicte¹. Feu-ne una llista. Quines són les postures? Quines les necessitats?

4. **Buscar solucions:** És important, un cop identificades les necessitats, imaginar el ventall més ampli possible de solucions per tal de trobar la més òptima, per això cal donar espai a la creativitat.

Solucions

Intenció educativa:

- Reflexionar sobre el paper de la creativitat en la transformació de conflictes
- Conèixer la pluja d’idees com a metodologia de recerca de solucions

Temps estimat: aproximadament 30 minuts

Material: Llapis de colors i paper

Desenvolupament

. Fem alguns jocs d’escalfament:

- Demanem als nens i nenes que dibuixin una flor. Observem la similitud o no de les diferents flors, és fàcil que moltes s’assemblin notablement, tanmateix al món hi ha moltes flors diferents.
- Fem un gargot i els demanem que a partir del gargot (el mateix per a tots) dibuixin una flor. És fàcil que s’incrementi la diversitat de flors davant un suggeriment extern. Els demanem que l’ampliïn fent un ram de flors ben gran i bonic on no hi hagi dues flors iguals. Així treballem la **imaginació**.

Davant els dibuixos de les flors, ens adonem com hi poden haver tantes flors diferents com persones, però que espontàniament i si no ens donen cap suggeriment tendim a fer-les molt similars, això és el que sovint ens passa al buscar solucions, ens bloquegem en “la de sempre” i no som capaços d’anar més enllà, per això cal ajudar-nos utilitzant tècniques que fomentin la creativitat i entrenant-nos en habilitats per a la creativitat.

¹ Postures (què vull?): Pere- vull jugar a futbol, Alex- vull jugar a bàsquet.

Necessitats (Com és que ho vull? Què em passa que fa que ho vulgui?): necessito jugar, moure el cos i descarregar energia, tenir amics, no perdre el meu amic, no sentir-me rebutjat, etc.

- Fem un dibuix tipus els de l’annex 2 i demanem al grup que faci una llista el màxim de llarga de coses que pot representar aquest dibuix. Repetim l’exercici amb dos o tres dibuixos diferents per treballar la **fluïdesa**.

. **Pluja d’idees**. Expliquem que l’objectiu és imaginar el màxim nombre de solucions possibles al conflicte entre l’Àlex i en Pere i fer-ne una llista. Un cap anotarà les idees i l’altre dinamitzarà que no parin de sortir-ne (si cal proposar-ne algunes per animar al grup a que en digui ho farà). Hi ha quatre regles fonamentals que tothom ha de respectar:

- tota crítica està prohibida
- tota idea és benvinguda, per absurda que sembli
- quan més idees millor, tantes com sigui possible
- d’una idea proposada en pot sorgir una altra de nova, l’associació entre idees és desitjable.

Marquem un número d’idees desitjable com a objectiu, i el temps que durarà la pluja d’idees –temps per aconseguir l’objectiu-. Recordem la situació del conflicte i ja es pot començar.

Avaluació

Ha estat fàcil? Dificil?

Heu aconseguit l’objectiu que us havíeu proposat?

Sense preparar una tècnica haguessin sortit les mateixes idees? Què hauria passat?

Altres indicacions

Per informació sobre tècniques de creativitat: www.neuronilla.com/, www.innovaforum.com/

Un exemple de taller sobre creativitat i conflicte: <http://www.escolapau.org/img/programas/educacion/publicacion012c.pdf>

Propostes d’acció

Utilitzeu la pluja d’idees en situacions en que hagueu de buscar solucions a un problema.

FONT: Escola de Cultura de Pau

La **creativitat** la podríem definir com la capacitat de solucionar problemes. Molt lluny de ser una habilitat exclusiva de grans artistes, tota persona pot ser creativa, alguns ho seran fent obres artístiques, altres inventant enginys, altres imaginant nous jocs, etc.

La creativitat es promou principalment de dues maneres:

- organitzant un entorn creatiu: a través de tècniques, en un espai distès, agradable, en un clima de confiança, etc.
- entrenant habilitats, capacitat i actituds: la fluïdesa, l’originalitat, la imaginació, la disciplina, la capacitat de treball, el saber treballar en equip cooperativament, tenir una actitud oberta o l’autonomia en són les principals.

5. **Arribar a acords**: és important separar la fase d’imaginar solucions de la d’analitzar-les per veure’n la viabilitat, si no ho fem així fàcilment ens reprimirem algunes idees i perdrem oportunitats de solucions. Però un cop tenim la llista de propostes cal analitzar-les, valorar si són realitzables i si responen a les necessitats de les dues parts –almenys les fonamentals i innegociables- i decidir quina escollim.

Acords

Intenció educativa:

- Valorar la importància d’analitzar les diferents possibilitats davant d’una dificultat.
- Confirmar la importància d’identificar les necessitats profundes de les parts com a clau del conflicte.

Temps estimat: aproximadament 30 minuts

Desenvolupament

. S’escullen dos participants que faran d’Àlex i Pere. Aquests tenen uns minuts per ficar-se dins del personatge, revisar la història i tota la informació recollida fins ara. És important revisar les necessitats en joc, el com s’han sentit, etc. per això anirà bé que un monitor els ajudi en aquesta preparació. Cal que ho facin per separat.

. Mentrestant es fan grups de tres i se’ls demana que analitzin les propostes de solució i decideixin quines són les més viables i perquè.

. En plenari els grups presenten la seva solució preferida i exposen el seu anàlisi als personatges, si aquests tenen alguna pregunta o comentari la fan sense entrar en debat. És important que els actors parlin des dels personatges, sinó és fàcil que tot els sembli bé.

. Un cop exposades totes les solucions analitzades, els dos personatges han de decidir, en conversa entre ells i davant del públic, quina solució agafen i de quina manera la portaran a terme.

Avaluació

. Què ha aportat l’anàlisi de la llista de propostes de solució? De què ha servit?

. Quines coses s’han tingut en compte en l’anàlisi? Ha estat fàcil? Dificil? Per què?

. Com s’ha sentit l’Àlex? Com s’ha sentit en Pere? Estan contents amb el resultat final?

Altres indicacions

És indispensable tenir una bon anàlisi de les necessitats en conflicte per trobar-hi solucions òptimes, si no s’ha fet això en el seu moment (activitat “La taronja”), ara tornaran a sorgir en adonar-vos que les parts no accepten cap de les solucions proposades perquè no responen a les seves necessitats reals. Si no trobeu solucions podeu pensar en que potser les necessitats suposades no eren les reals i haureu de tornar enrere en el procés per aprofundir en l’anàlisi de necessitats.

Propostes d’acció

Tingueu present la importància d’analitzar alternatives quan us trobeu en situació de conflicte o d’haver de resoldre algun problema.

FONT: Escola de Cultura de Pau

Annex I: Fitxes de rol «La meva història, la teva història»

Alex: A tu t’agrada molt el bàsquet, jugues en un equip i se’t dona molt bé, ets molt bo encistellant i és l’única cosa en que sempre t’escullen entre els primers. En canvi en futbol gairebé mai fas gols i t’avorreixes. Saps que a en Pere li agrada més el futbol, però ahir ja veu jugar a futbol i no tens ganes de tornar-hi, tot i que no veu pactar res, creus que avui toca jugar a bàsquet.

El Pere és un bon amic teu, sou veïns i fa molt temps que us coneixeu. Tu no tens gaires amics i contes molt amb ell, ets tímida i et costa fer-te amb el grup.

T’has enfadat perquè en Pere s’ha endut la pilota sense dir-te res i t’ha deixat sol. Et sents dolgut i decepcionat

Pere: A tu t’agrada el futbol, tot i que se’t donen bé tots els esports el futbol és el preferit. Tens una mala ratxa de bàsquet, avui no has aconseguit encistellar gairebé cap pilota i això t’enrabia. Li has dit tres cops a l’Àlex de canviar de joc i no hi ha manera, ell només vol jugar a bàsquet.

A la classe tens molts amics. L’Àlex és un bon amic teu, dels millors, sou veïns i fa molt temps que us coneixeu. T’agrada jugar amb l’Àlex però et molesta que sigui tan tímida amb els altres companys.

Finalment decideixes agafar la pilota i anar a buscar als altres companys per jugar a futbol, tu has demanat la pilota a la monitora i per tant tu tens dret a decidir a què jugar.

Observador: Observa als teus companys. La teva missió és observar-los i anotar aquelles coses que més et cridin l’atenció:

- la persona que escolta: Fa preguntes? Quin tipus de preguntes? Faciliten que l’altre s’expliqui millor o distorsionen la conversa? Com gesticula? Com utilitza la mirada? Què fa amb els silencis? Recapitula i ajuda a situar l’altre? Parla molt? Gens? Canvia de tema? Parla de si mateix? Treu importància a la preocupació de l’altre? Dona consells sense que se li demanin? Fa judicis sense que se li demanin? Etc.
- qui parla: parla de com se sent i com li afecta a ell el que ha passat? O parla més de l’altre? Generalitza (tu SEMPRE..., TOTS opinen que tu...) o se centra en els fets concrets que han passat? Crida? Insulta? Està tranquil?

Annex 2. Fitxa “La Taronja”

Per entregar a tots els participants facin el rol que facin

Situació: La Teresa i la Maria tenen un compromís per a la tarda, tenen convidats a berenar i necessiten urgentment un quilo de taronges per preparar-lo. Van al mercat a darrera hora i només queda una pagesa amb taronges. A la pagesa només li queda un quilo de taronges i és impossible trobar-ne a cap altra banda. Les dos hi arriben al mateix moment. La pagesa vendrà les taronges a qui més li pagui.

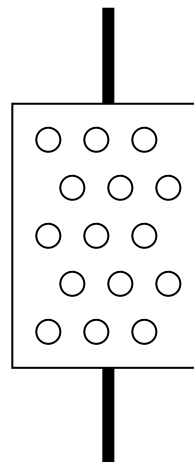
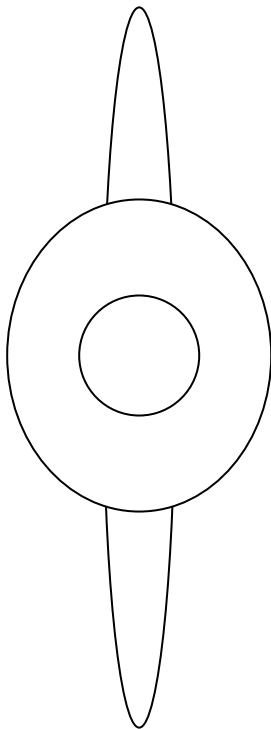
Per entregar als actors/es que facin de Teresa

TERESA: Vols fer un pastís per a la tarda i necessites pell de taronja per fer confitura, ja el tens mig preparat i si no aconsegueixes taronges no podràs tenir el berenar fet. Ets famosa pel teu pastís de taronja. Estàs disposada a pagar fins a 25€. Estàs tipa de trobar-te a la Maria per tot arreu, penses que és una pesada i només falta que ara et quedis sense taronges per culpa seva.

Per entregar als actors/es que facin de Maria

MARIA: Vols fer suc de taronja per a la tarda, tens un berenar de compromís i amb la calor de l'estiu has previst fer granissat. Ho tens tot preparat, només et falta la taronja, si no en trobes et quedés sense berenar. Als teus convidats els encanta el teu granissat de taronja. Estàs disposada a pagar fins a 25€. Penses que la Teresa és una arrogant que sempre et vol passar al davant, no et vols quedar sense taronges per culpa seva.

Annex 3: què és aquest dibuix²?



² 1. Un mexicà amb canoa, un ventilador, un avió vist per davant, una oliva amb un escuradent, etc. 2. Un quadre abstracte, un repartidor de magdalenes amb bicicleta, un colador, una caixa per portar ocells, un pinxo de formatge, etc.